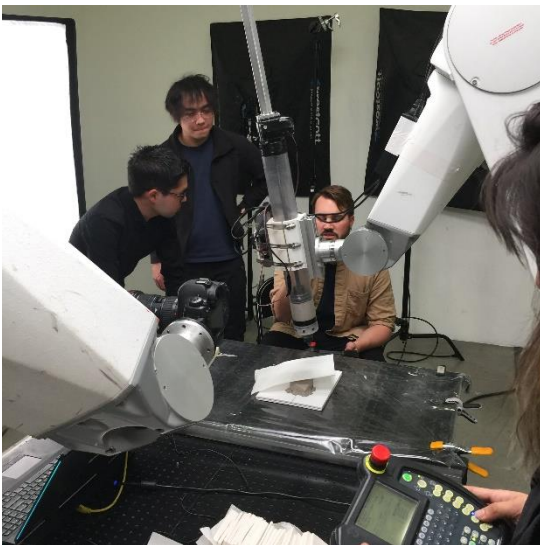

Studentenproject 'Gimme Shelter' in Los Angeles koppelt klei, robots en natuurbranden:

'Christine Jetten leerde onze studenten om weer met hun handen te ontwerpen'

In het onderwijsprogramma dat ze elk voorjaar houden aan het South Californian Institute of Architecture (SCI-Arc) in Los Angeles, dagen ze eindejaars studenten uit grenzen op te rekken, en daarmee hun speelveld als architect te vergroten. Het project 'Gimme Shelter' uit 2020 koppelde robottechnologie en het ambacht van werken met geglazuurd keramiek aan het vinden van een oplossing voor dieren in nood tijdens uitslaande natuurbranden. Studio Christine Jetten verzorgde een lezing en workshops. Docenten en architecten Herwig Baumgartner en Garrett Santo vonden in haar precies de pionier in geglazuurd keramiek die ze zochten. Baumgartner: 'Christine Jetten slaat een brug naar de architect én de keramische industrie. Dat hebben we nodig om materiaal- en techniekinnovaties verder te brengen.'

Herwig Baumgartner vormt samen met zijn compagnon Scott Uriu het architectenbureau B+U in Los Angeles. Hun aanpak is multidisciplinair en grensverleggend, of het nu gaat om stedenbouw, het ontwerpen van gebouwen en ruimtes of het experimenteren met materialen en technieken. Die missie neemt Baumgartner ook mee in zijn werk als docent aan het SCI-Arc in LA. Daar organiseert hij elk voorjaar een seminar waarin eindejaarsstudenten aan de slag gaan met een multidisciplinaire opdracht. Afgelopen jaar was dat 'Gimme Shelter'. Bureaugenoot Garrett Santo leidde samen met Baumgartner de module. Santo: 'We koppelen geavanceerde techniek, van Artificial Intelligence en robotisering in dit geval aan een van oudsher ambachtelijk materiaal als klei. We proberen de studenten uit te dagen om grenzen op te zoeken in techniek en tegelijkertijd materiaalonderzoek te doen. Daarnaast zit in de opdracht zelf ook een onverwachte invalshoek. Zo hebben we de studenten gevraagd om een schuilplaats te ontwerpen voor tijdens uitslaande natuurbranden, die Californië steeds vaker teisteren. We hebben de focus verlegd naar dieren, waar die meestal op mensen ligt.'

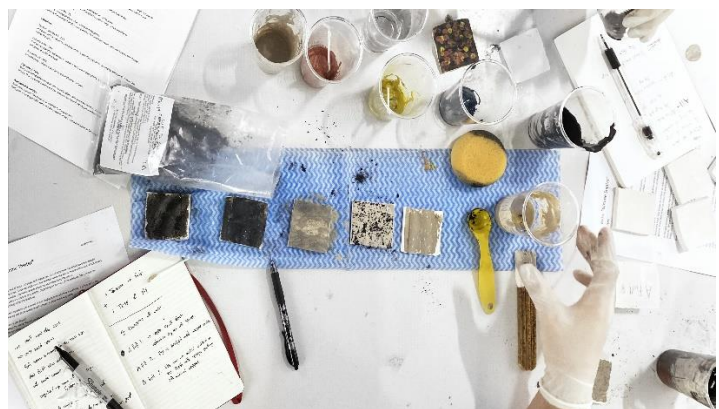
De keuze voor keramiek is ingegeven vanuit duurzame overwegingen, licht Baumgartner toe. En vanuit de wens om nieuwe manieren te ontwikkelen voor het over het algemeen vrij traditionele proces van keramiek produceren. 'In de wereld van robottechnologie en 3D-printen is het vrij gebruikelijk om met geavanceerde kunststoffen te werken. Daar wilden wij van weg blijven', aldus Baumgartner. Hij en zijn bureau zien bovendien in keramiek veel potentie, niet alleen om in te zetten vanwege esthetische afwegingen of als decoratieve toepassing, maar als duurzaam materiaal met unieke eigenschappen, zeker in combinatie met glazuren.

‘Het proces als onderdeel van het ontwerp’

Baumgartner: ‘Op de een of andere manier is geglazuurd keramiek in de hoek van ambacht terecht gekomen, altijd op een armlengte afstand van de professionele architectuur. Iedereen kent het materiaal, het heeft een lange geschiedenis in gevelbekleding en toegepast ontwerp, maar komt daar moeilijk los van. Terwijl geglazuurd keramiek nog zo veel meer kan bieden, zowel in de mogelijkheid te vormen naar je hand maar ook in het glazuren ervan. Het is tijd dat we keramiek gaan heroverwegen als materiaal, maar ook inzien dat het proces van maken en ontwikkelen bijdraagt aan het uiteindelijke resultaat. Dat betekent dat de keuze voor keramiek direct bepalend is voor de architect die er mee werkt, vanaf het begin van het ontwerpproces. En dat juist in het proces het maatwerk zit dat het eindresultaat zo krachtig maakt. Daarnaast kun je met geglazuurd keramiek effecten bereiken die in geen enkele ander materiaal mogelijk zijn. De rijkheid en diepte in kleuren, of juist de matheid en ook de textuur ervan zijn specifieke kwaliteiten van geglazuurd keramiek.’

Daarin ontmoeten ze in Studio Christine Jetten een bondgenoot. Baumgartner: ‘We waren heel specifiek op zoek naar iemand die ons kon helpen met glazuren, iemand met een achtergrond in keramiek. Een collega-architect van bureau Gehry Partners LA had Christine Jetten horen spreken tijdens de AIA Conference in Las Vegas. Hij bracht ons met elkaar in contact.’ Dat was een schot in de roos, iemand met de kennis en kunde van Jetten hadden ze nog niet eerder ontmoet. ‘Christine was heel open, deelde al haar kennis en nam onze studenten letterlijk bij de hand om met het materiaal te werken’, vertelt Santo.

‘Geglazuurd keramiek is bezig aan een opmars’

Na de eerste kennismaking met het materiaal en de opdracht, gingen de studenten aan de slag. Zij ontwierpen gebouwtjes van geglazuurd keramiek, halfopen constructies van panelen of 3D-tegels - enorm vuurvast en met een bijzondere textuur. Dankzij de digitaal geproduceerde reliëfs in de keramiek, en het gebruik van kleur, gaan de ‘shelters’ of schuilhutten een bijzondere relatie aan met het landschap. Het zijn door de mens gemaakte schuilplaatsen, maar ze ademen toch ook iets organisch. Jetten ontwikkelde ter plekke en met de studenten een hele serie geglazuurde proeftegels en glazuurrecepten, als inspiratie voor de studenten. Die collectie samples is inmiddels onderdeel van de tegelijkertijd aangelegde materialenbibliotheek van de universiteit. Het project leverde concepten op, ontwerpen, concrete mock-ups en installaties.

Santo en Baumgartner noemen het project enorm geslaagd. 'Studenten hebben zich niet alleen gewaagd aan een eindresultaat, maar ook aan het ontwerpen van het proces. Van het digitaal aanbrenge van patronen, tot het bakken van de onderdelen, en het glazuren ervan', stelt Santo. 'We hebben ze bovendien vanachter het computerscherm weggehaald', voegt Baumgartner toe. 'Samen met Christine hebben ze letterlijk de handen uit de mouwen gestoken, en met de handen in de klei gestaan. Het proces is onderdeel van het product, dat is een belangrijk inzicht dat we studenten, ook dankzij Christines inbreng en energie, hebben kunnen meegeven. Dat een idee leidt tot een test, tot analyse van de resultaten, een nieuw idee, weer testen. Dat is een circulair proces waarin techniek en materiaal tot hun recht komen.' Zowel B+U als SCI-Arc blijven de focus houden op keramiek. Er zijn inmiddels nieuwe ovens aangeschaft en ook een grote robotarm die klei extrudeert. 'We zijn ervan overtuigd dat keramiek bezig is aan een comeback. En dat we door te produceren met moderne technieken het traditionele beeld van keramiek kunnen veranderen. Het helpt als je onbevreesd bent en er heel open in duikt. Dat is precies wat wij willen doen, en ook waartoe Christine Jetten onze studenten aanmoedigde. Zij weet een brug te slaan tussen disciplines, materiaal en techniek. En die bruggen, en de concrete resultaten die ook een project als Gimme Shelter oplevert, zijn nodig om te innoveren, in dit geval met glazuurd keramiek.'

Link naar de projectpresentaties:

<https://vimeo.com/showcase/7006123>